

A hírlevél online is olvasható a www.observatory.org.hu honlapon

2015/2. szám

Kedves Olvasónk!

Ön az **Oktatásfejlesztési Observatórium Központ hírlevelét** olvassa, amelyben összefoglaljuk a legutóbbi hírlevelünk óta a honlapunkon megjelent hazai és uniós szakképzésről szóló híreket. Az alábbi cikkek teljes terjedelemben a címekre kattintva olvashatóak. Aktuális hírlevelünket **innen** töltheti le nyomtatható verzióban (pdf). Régebbi hírleveleinket is megtalálja **honlapunkon**, ahol folyamatosan jelentjük meg az oktatáshoz, képzéshez és munkaerőpiachoz kapcsolódó híreket.

ReferNet / Observatory hírek

- **Tanulószerződéses képzési formák és strukturált munkaalapú tanulási programok Magyarországon**
- **Szakképzés az Európai Unióban**

Hazai hírek

- **Karriertervezési módszertani kézikönyv tanároknak**
- **Pályázatírási segédletek online**
- **A szakiskolák kevésbé veszik figyelembe a beiskolázási döntéseket**

Cedefop hírek

- **Útmutató a szakmai oktatók képzésének alapelveiről**
- **Jobb szakképzéssel a jobb életért – a Cedefop szakképzés-politikai monitoring jelentése a 2010-2014-es időszakra vonatkozóan**

Európai hírek

- **Teljesítmény, méltányosság és hatékonyság – a világ vezető oktatási rendszerei**
- **A munkaerőpiaci kirekesztés arcai Európában és hazánkban**

Események, határidők

- **Vegyen részt a validálási rendszer fejlesztését célzó AVA felmérésen!**

.....

ReferNet / Observatory hírek

Tanulószerződéses képzési formák és strukturált munkaalapú tanulási programok Magyarországon

A rendszeresen frissülő, de elsősorban a külföldi olvasók számára készülő és inkább áttekintő jellegű szakképzési országjelentések kiegészítéseként az Európai Szakképzés-fejlesztési Központ (Cedefop) ReferNet hálózatának tagjai minden évben egy vagy két. ún tematikus tanulmányt is készítenek. Ezek témáját az európai szakképzéspolitikai éppen aktuálisnak számító kérdései közül választják ki. A témán kívül a tanulmány szerkezete és a kidolgozandó szempontrendszer is a Cedefop által meghatározott útmutatót követi.

2014-ben az egyik kiválasztott téma a munkaalapú képzési rendszerek bemutatása volt. Az Oktatásfejlesztési Observatory Központ munkatársai által a tanulószerződéses gyakorlati képzést bemutató tanulmány az alábbi linken érhető el:

[Tanulószerződéses képzési formák és strukturált munkaalapú tanulási programok Magyarországon](#)

A tanulmány elérhető angolul az alábbi linken található:

[Apprenticeship-type schemes and structured work-based learning programmes](#)

A cikk elektronikus eléréséhez kattintson [IDE](#).

[vissza](#)

Szakképzés az Európai Unióban

Az Európai Szakképzés-fejlesztési Központ (Cedefop) Spotlight on VET kiadványai rövid és átfogó áttekintést nyújtanak az uniós és EGT tagállamok szakképzési rendszereiről. A legfrissebb, 2014-es jelentés Magyarországról, angol nyelven, pdf formátumban letölthető az [alábbi linkről](#).

[Az EU és az EGT tagállamok kiadványai a honlapunkon érhetők el.](#)

A cikk elektronikus eléréséhez kattintson [IDE](#).

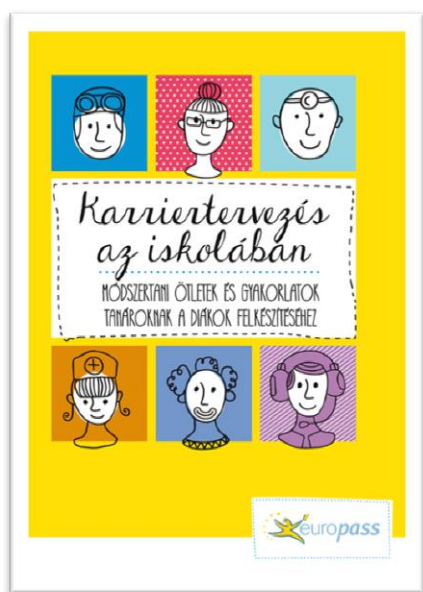
[vissza](#)

Hazai hírek

Karriertervezési módszertani kézikönyv tanároknak

A Tempus Közalapítvány honlapján az év elején megjelent a **Karriertervezés az iskolában** című kiadvány. A módszertani ötleteket és gyakorlatokat tartalmazó kiadvány segítséget nyújt a tanároknak a diákok felkészítéséhez.

A kiadvány:

- bemutatja az Europass dokumentumokat, illetve a portfólió elemeinek felhasználásával olyan módszertani ötleteket és gyakorlatokat kínál a tanárok számára, amelyek segítségével felkészíthetik diákjaikat a „nagybetűs életre”.

- játékos és interaktív gyakorlatokat tartalmaz, melyek segítségével a diákok végiggondolhatják addigi tanulmányaikat, tudatosíthatják önismeretüket és kompetenciáikat, megtervezhetik szakmai életpályájukat, valamint felkészülhetnek az álláskeresésre.

- segíti a tanárokat abban is, hogy megismertessék a fiatalokkal a munkakeresés során felmerülő írott és íratlan szabályokat csakúgy, mint a jó tulajdonságokat, kompetenciákat kiemelő önéletrajz elkészítésének fortélyait.

A kiadványt és a mellékleteket az alábbi oldalról töltheti le:

<http://europass.hu/karriertervezes-az-iskolaban-150119135117>

Online kiadványként az alábbi linken található meg:

http://issuu.com/tka_konyvtar/docs/karriertervezes_online_issuu_xs

A cikk elektronikus eléréséhez kattintson [IDE](#).

[vissza](#)

Pályázatírási segédletek online

Elérhetőek a Tempus Közalapítvány által szervezett Erasmus+ pályázatíró szemináriumok anyagai szak- és felnőtt-tanulás témakörében.

Felnőtt-tanulás témakörében pályázó szervezeteknek az alábbi anyagokat ajánlják figyelmükbe:

- a [mobilitási projektekről](#) szóló előadások anyagát (január 15.)
- illetve a [stratégiai partnerségről](#) szóló előadások anyagát (január 21.)
- Szakképzés témakörében pályázó szervezeteknek az alábbi anyagokat ajánlják figyelmébe:
  - a [mobilitási projektekről](#) szóló előadások anyagát (január 8.)
  - illetve a [stratégiai partnerségről](#) szóló előadások anyagát (január 21.)

Forrás: <http://temp.tpf.hu/hir/2611/palyazatiro-szeminariumok-anyagai-felnott-tanulas-temakoreben>
<http://temp.tpf.hu/hir/2614/palyazatiro-szeminariumok-anyagai-szakkepzes-temakoreben>

A cikk elektronikus eléréséhez kattintson [IDE](#).

[vissza](#)

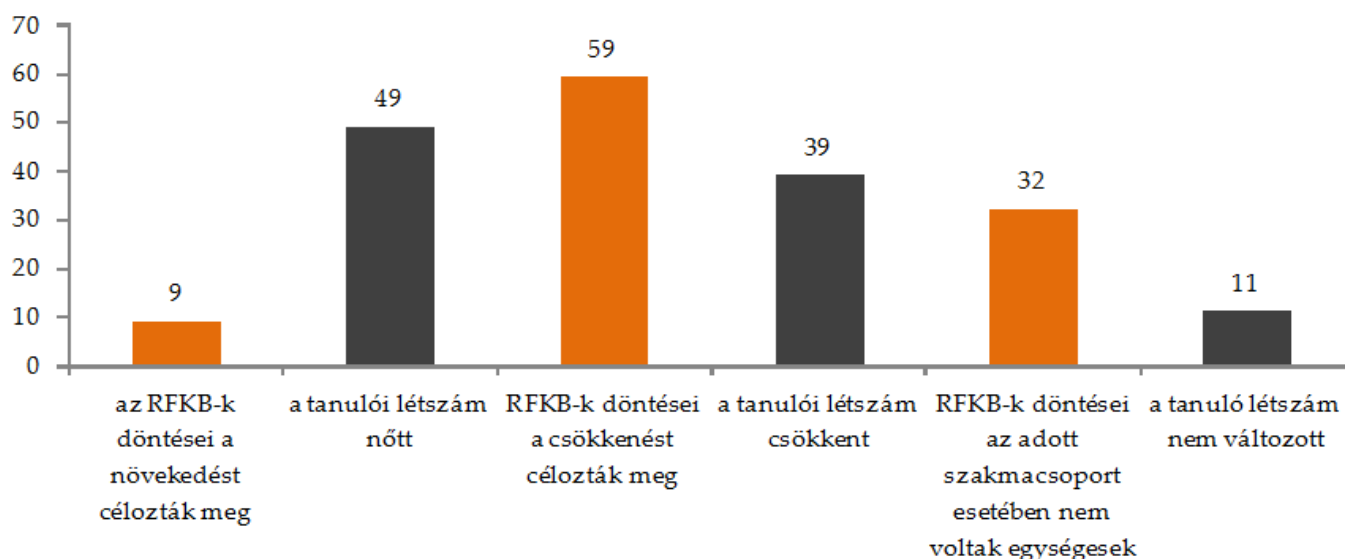
A szakiskolák kevésbé veszik figyelembe a beiskolázási döntéseket

A szakiskolák alig veszik figyelembe a beiskolázási döntéseket – ez derül ki a Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (GVI) témával foglalkozó tanulmányából. A kiadvány azt vizsgálja, hogy miként reagáltak a szakképző iskolák a Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottságok (RFKB-k) képzési szervezetre vonatkozó javaslataira, és beiskolázási döntéseiknél mennyire vették azokat figyelembe.

A RFKB-k felállításának alapvető célja az volt, hogy a közoktatásban folyó szakképzésből olyan szakmával rendelkező szakemberek kerüljenek, amellyel el tudnak helyezkedni és hosszú távon is képesek érvényesülni a munkaerőpiacon. Tehát a RFKB-k 2008 és 2012 között régióként javaslatokat tettek a szakiskolák képzési szerkezetére.

Az GVI elemzésének egyik fő megállapítása az, hogy a tanulói létszámok későbbi alakulására az RFKB-k döntései csupán csekély befolyással bírtak.

Az RFKB-k döntéseinek megoszlása irányuk szerint, illetve a tanulói létszám alakulásának iránya 2012-ben (megyéenként és szakmacsoportonként), százalék (N=266)

Forrás: 331/2012. (XI. 28.) Korm. rendelet; KIR-STAT

Megjegyzés: A narancssárga oszlopok összege 100%, a szürke oszlopok összege 100%.

A kiadvány letölthető az alábbi linkről: [Szakiskolai beiskolázási döntések és iskolai alkalmazkodás](#)

A cikk elektronikus eléréséhez kattintson [IDE](#).

[vissza](#)

Cedefop hírek

Útmutató a szakmai oktatók képzésének alapelveiről

Az Európai Szakképzés-fejlesztési Központ (Cedefop) által kiadott [információs kiadvány](#) célja, hogy útmutatást nyújtson a munkahelyi gyakorlati képzésben dolgozó szakmai oktatók készségfejlesztési lehetőségeiről. A szerzők elsősorban a szakpolitikai döntéshozóknak szánták a kiadványt, de hasznos lehet minden képzési- és oktatáspolitikában érintettnek.

A szakmai alapképzésben és a munkahelyi továbbképzésben részt vevő szakmai oktatók, tanárok munkája mind gazdasági, mind társadalmi szempontból nagyon fontos. A szakmai alapképzésben dolgozó tanárok, mentorok, gyakorlati oktatók támogassák a fiatalokat az oktatásból a munka világába való átmenet során, és ezt minél felkészültebben teszik, annál sikeresebb a fiatalok munkába állásának folyamata. A munkahelyi trénernek, a szakmai továbbképzések oktatóinak feladata nem kevésbé fontos: a munkavállalók készségeinek és kompetenciáinak fejlesztése közvetlenül növeli a vállalatok termelékenységét és versenyképességét, ezáltal pedig közvetve hozzájárul a nemzetgazdasági helyzet javulásához. Mindehhez azonban elengedhetetlen az oktatók felkészültsége, folyamatos továbbképzése.

A kiadványban a szerzők kiemelik azokat a legfontosabb szempontokat, melyeket figyelembe kell venni az oktatók képzésénél és továbbképzésénél:

- Az oktatóknak is aktívan részt kell venni az egész életen át tartó tanulásban!
- A vállalatok szerepvállalása az oktatók képzésében elengedhetetlen; fontos, hogy a munkáltatói oldal felismerje azokat a hasznokat, amelyek a magasan képzett oktatógárdából származnak. A kis- és középvállalkozások támogatása kiemelkedően fontos!
- Rendszerszinten kell gondolkodni a kompetencia-fejlesztésről: szükségletek meghatározása, képzés biztosítása, kompetenciák elismerése.
- A munkahelyi oktatók képzése közös felelősség: elengedhetetlen az érintettek, azaz az EU, a nemzeti hatóságok, a szektorális intézmények, szociális partnerek, szakképző-intézmények, vállalatok és maguk az oktatók együttműködése.
- A nemzeti hatóságoknak támogatniuk kell a munkahelyi képzést az oktatók fejlesztésén keresztül is, integrált részévé téve azt a nemzeti szakpolitikának.

Forrás: <http://www.cedefop.europa.eu/EN/publications/24580.aspx>

A cikk elektronikus eléréséhez kattintson [IDE](#).

[vissza](#)

Jobb szakképzéssel a jobb életért – a Cedefop szakképzés-politikai monitoring jelentése a 2010-2014-es időszakra vonatkozóan

Második ízben jelent meg idén márciusban a Cedefop európai szakképzés-politikákat elemző monitoring jelentése, ['Stronger VET for better lives. Cedefop's monitoring report on vocational education and training policies 2010-2014'](#) címen.

(A Cedefop első, 2012-ben megjelent monitoring jelentése a 2010-2012-es időszak fejleményeit tekintette át, ['Trends in VET policy in Europe 2010-2012'](#) címen.) A riport a [bruges-i közleményben](#) meghatározott 22 ún. rövid távú cél megvalósításának irányába tett lépéseket elemzi az EU tagországokban, Norvégiában, Izlandon, továbbá a csatlakozásra váró országokban a 2010 és 2014 közötti időszakban.

A jelentés szerint a bruges-i közlemény az országok harmadában inspirált nemzeti reformokat. Az átalakítások és fejlesztések leggyakrabban a következő területeket célozták meg: a tanulásieredmény-orientált kimeneti követelmények és tantervek létrehozására irányuló rendszer kialakítása, a munkaalapú tanulás és tanulószervezési képzés fejlesztése, a nemzeti képesítési keretrendszerek kidolgozása, a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentését célzó intézkedések, valamint az alacsonyban képzettek és egyéb veszélyeztetett

csoportok egész életen át tartó képzését elősegítő szakpolitikák bevezetése.

Az európai összehasonlító monitoring jelentés kiindulópontját a ReferNet tagok által 2012 óta évente kitöltött részletes kérdőívek jelentették. További információkat az európai országok szakképzési vezetői (Directors General for Vocational Education and Training, DGVT), a Szakképzési Tanácsadó Testület (Advisory Committee for Vocational Training, ACVT) tagjai, illetve az egyes EU-s eszközök megvalósítását segítő EU-s szintű munkacsoportok tagjai nyújtották.

A jelentés részletesen bemutatja az egyes rövid távú célok megvalósítása felé tett lépéseket. Ezt követően a bruges-i stratégiai célok megvalósításában tett előrehaladás értelmezéséhez a vizsgált országokat 4 klaszterbe sorolja ún. szakpolitikai prioritás profilok szerint. Ezek vizuálisan jelenítik meg a szakpolitikai intézkedések fókuszát az Oktatás és Képzés 2020 négy fő célkitűzése szerint: 1) vonzerő, relevancia és hatékonyság; 2) egész életen át tartó tanulás és mobilitás; 3) kreativitás, innováció és vállalkozókészség; 4) méltányosság, társadalmi kohézió és aktív állampolgárság.

Magyarország az 1. klaszterben, „a folyamatos fejlesztők” között kapott helyett. Ide azok az országokat sorolták, melyek számos intézkedést megvalósítottak már 2010-ig, és jelentős fejlesztéseket indítottak el azóta is. Az e csoportba tartozó országok között azonban – a szakpolitikai fejlődés hasonló mintái mellett – természetesen jelentős különbségeket is találunk, a kiindulópont, illetve a társadalmi-gazdasági teljesítmény szerint. A jelentés Magyarországot azon országok közé sorolja, melyek korán felismerték a szakképzés megreformálásának szükségét és jelenleg is a kihívások kezelésének folyamatában vannak, de eleve gyengébb kiindulópontból indultak. Mindent összevetve, Magyarország a hosszú távú célokat illetően a haladás jeleit mutatja, de a magas ifjúsági munkanélküliség és az alacsony innovációs teljesítmény kezelése további beavatkozást, illetve a jelenlegi gyenge gazdasági helyzet mellett hosszú távú elköteleződést igényel. Megjegyzendő, hogy néhány esetben azonban a jelentés sajnos tárgyi tévedést is tartalmaz Magyarországra vonatkozóan, így például azt a nem helytálló állítást, miszerint Magyarország és Lengyelország a többi országgal ellentétben csak a közelmúltban vezette be a szakképzésben a munkaalapú képzést.

Az elemzés számos általánosan jellemző kihívást is azonosít. Ilyen például az átmenetre, a végzetek foglalkoztatására és egyéb munkaerőpiaci kimenetre vonatkozó információk jobb felhasználása; a kreativitás, innováció és vállalkozókészség erősítése a szakképzésben; a szakmai tanárok és oktatók szakmai továbbképzési lehetőségeinek biztosítása; a formális oktatáson kívül megszerzett készségek validálására vonatkozó átfogó intézkedések kidolgozása, a formális oktatás részeként a vállalatoknál történő képzés minőségének biztosítása.

A jelentés szerint azok az erőfeszítések, melyeket az országok az önkéntesen vállalt bruges-i kereteken belül tettek szakképzési rendszereik megreformálása érdekében, a szakképzést erősítették Európában. Bár sok még a tennivaló, a kommunikáció által megindított változások az európai polgárok életében is valódi változásokat hozhatnak, amennyiben a szakképzés elősegíti foglalkoztathatóságukat, illetve lehetőséget biztosít a további tanulásra és szakmai fejlődésre.

A cikk elektronikus eléréséhez kattintson [IDE](#).

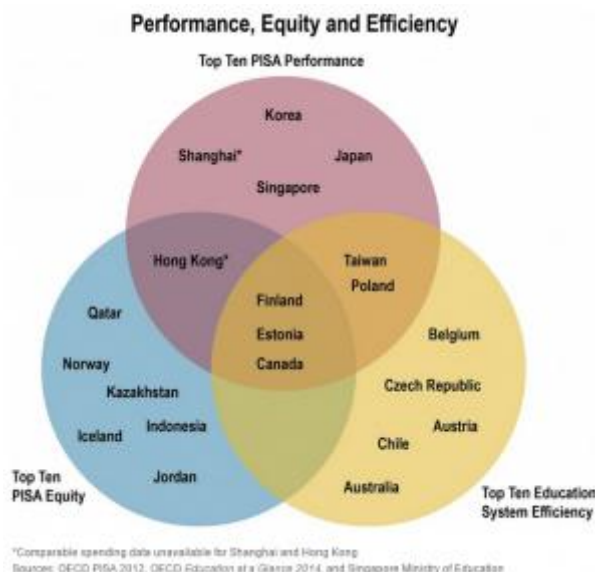
[vissza](#)

Európai hírek

Teljesítmény, méltányosság és hatékonyság – a világ vezető oktatási rendszerei

A Center on International Education Benchmarking (CIEB) nevű szervezet rendszeresen készít elemzéseket a kiemelkedő eredményű oktatási rendszerekre fókuszálva. Az alább bemutatott vizsgálat az oktatási rendszer eredményességén kívül annak méltányosságával és hatékonyságával is foglalkozik, kiemelve, hogy azokban az országokban, ahol a diákok tanulmányi teljesítménye kimagasló, méltányos és hatékony is az oktatási rendszer.

Az alábbi ábra a vizsgált három terület valamelyikén legjobb eredményt elérő 10 országot szemlélteti.

A felső lila körben látható az a 10 ország, amely a legjobb eredményeket érte el a 2012-es PISA felmérésen a tanulmányi eredmények tekintetében (a három vizsgált készségterület átlagával számolva). Ezen országok oktatási rendszerének részletes bemutatása elérhető a [CIEB honlapján](#).

A Venn-diagramm bal alsó, kék köre a 10 legmértányosabb oktatási rendszert tartalmazza, azaz azokat, ahol a 2012-es PISA felmérés matematika eredményei legkevésbé mutattak kapcsolatot a diákok gazdasági-társadalmi státuszával, azaz ahol a legalacsonyabb százalékos eltérés volt a jobb, illetve rosszabb gazdasági-társadalmi státuszú diákok matematika eredményei között. Ezekben az országokban van tehát a legkisebb hatása a szegénységnek a diákok iskolai teljesítményére.

Megállapítható, hogy számos jó tanulmányi teljesítménnyel rendelkező oktatási rendszer méltányosság tekintetében is kimagasló (pl. Hongkong, Finnország, Észtország és Kanada), de valójában az összes lila halmazban lévő – kimagasló tanulmányi teljesítményű – országról elmondható, hogy a legmértányosabb rendszerek közé tartoznak (azaz sok rossz háttérrel rendelkező diák ér el jó eredményeket a matematika teszten). Erről a témáról bővebben a [CIEB Resilient Students in PISA 2012 c. kiadványában](#) olvashatnak.

Az elemzés harmadik aspektusa az oktatási rendszer hatékonysága; a fenti ábra jobb alsó, sárga halmazában az egy középiskolai diákra legkevesebbet fordító országok vannak. Számos ország meglehetősen keveset költ oktatásra és eredményeik mégis kimagaslóak. Észtország – amely a világon a 8. legjobb teljesítményt felmutató oktatási rendszer – pl. fele annyit költ egy diákra, mint az Egyesült Államok, ami a 29. helyen áll a PISA eredmények tekintetében. Az oktatási rendszerre fordított kiadások és a teljesítmény kapcsolatával részletesebben a [CIEB 2014. októberi elemzése](#) foglalkozik.

Észtország, Finnország és Kanada, a mindhárom kategóriában legjobban teljesítő ország oktatási rendszerének részletes elemzése (más jó eredményeket elérő országokkal együtt) elérhető a [CIEB honlapján](#).

A cikk elektronikus eléréséhez kattintson [IDE!](#)

[vissza](#)

A munkaerőpiaci kirekesztés arcai Európában és hazánkban

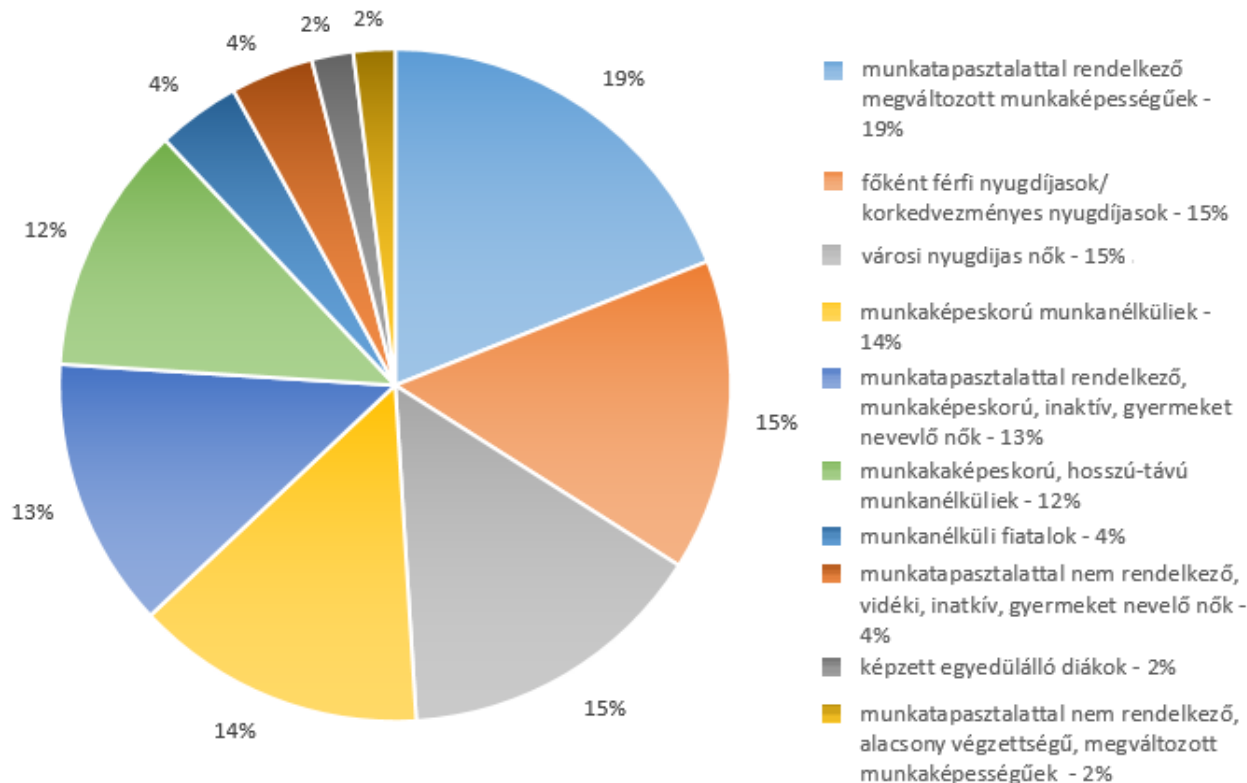
Az Európai Bizottság és a Világbank közös jelentést adott ki a munkaerőpiaci kirekesztésről 6 EU-s országban (Bulgária, Észtország, Görögország, Litvánia, Magyarország és Románia).

A munkaerőpiaci kirekesztés arcai c. kiadvány **a jövedelmekről és az életkörülményekről szóló európai felmérés (EU-SILC)** eredményein alapszik, főbb következtetései a következők:

- A legtöbb vizsgált országban az állásvesztő középkorúak száma és aránya is növekedett.
- Azok a családok, ahol a kenyérkeresők valamelyike elveszti munkáját jelentős szegénységi kockázattal néznek szembe. Ennek fő oka az alacsony munkanélküli támogatás és a háztartásban élők magas száma.
- A NEET-fiatalok (nem foglalkoztatott, és sem oktatásban, sem képzésben nem részesülők) arányának növekedése számos országban megfigyelhető tendencia, főként a többgenerációs háztartásokban élő fiatalok munkaerőpiacra való belépési nehézségei miatt.
- Számos nyugdíjas korú (64 éven aluliak) és kordedvezményes nyugdíjas (a jelentés a 60 év alattiakat vette figyelembe) csökkent munkaképességűnek tartja magát. Emellett azonban a nyugdíjasok, illetve a kordedvezményes nyugdíjasok háztartása jobb helyzetben van más munkaerőpiacról kiszorult csoportokhoz képest.
- Külön kategóriaként tekintenek a nyugdíjas nőkre, valamint a háztartásbeli anyákra a legtöbb országban, viszont ez a csoport egyre kisebb részét képviseli a társadalomnak, amelynek oka az anyák nagyobb munkaerőpiaci részvétele, illetve az egyre kevesebb korai nyugdíjazás.
- A munkához és szolgáltatásokhoz való hozzáférés tekintetében nagy különbségek figyelhetők meg városi és vidéki lakóhely szerint.

Magyarország vonatkozásában a kutatás kiemeli, hogy hazánkban a válság a fiatalokat és az alacsonyan végzettségetűeket sújtotta leginkább munkaerőpiaci részvétel tekintetében. Ezen kívül a tartósan munkanélküliek aránya az összes munkanélküli között meglehetősen magas más országokhoz képest.

Magyarországon az inaktívak legjelentősebb csoportjai így oszlanak meg:

Forrás: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=89&newsId=2154&furtherNews=yes>

A cikk elektronikus eléréséhez kattintson [IDE!](#)

Események, határidők

Vegyen részt a validálási rendszer fejlesztését célzó AVA felmérésen!

Az Európai Felnőttképzési Társaság (EAEA – European Association for the Education of Adults) által vezetett AVA projekt célja, hogy hozzájáruljon a validálási rendszer széttöredezettségének csökkentéséhez a szakpolitika és a gyakorlat szintjén egyaránt. A kérdőív kitöltésével Ön is hozzájárulhat a validálási rendszer fejlesztéséhez!

A projekt első lépéseként a konzorciumi partnerek kidolgoztak egy felnőttképzési szolgáltatókat és civileket megcélzó kérdőívet, amely a validálási tapasztalatokról, innovatív megoldásokról és a főbb kihívásokról gyűjt információkat.

A kérdőív elérhető az [AVA honlapján](#). Kérjük járuljon hozzá Ön is a validálási rendszer fejlesztéséhez!

A cikk elektronikus eléréséhez kattintson [IDE](#).

[vissza](#)

Jelen kiadvány a Budapesti Corvinus Egyetemen működő Oktatásfejlesztési Observatory Központ hírlevele, mely a hazai és uniós felnőtt- és szakképzésről tartalmaz híreket, információkat. A hírlevél, illetve a benne található cikkek on-line is olvashatók honlapunkon.

Az Oktatásfejlesztési Observatory Központ örömmel veszi, ha partnerei, vagy a hírlevél címzettjei részben vagy egészben átveszik, továbbítják e hírlevél tartalmát. Kérjük, ha átvételi szándéka van, minden esetben jelenítse meg forrásként az Oktatásfejlesztési Observatory Központot, valamint a megjelenés tényét jelezze a hirlevel@observatory.org.hu címen. Ugyanezen a címen várjuk a hírlevéllel kapcsolatos észrevételeiket, javasolataikat is.

Oktatásfejlesztési Observatory Központ

Budapesti Corvinus Egyetem, Magatartástudományi és Kommunikációelméleti Intézet

Szakmai vezető: Dr. Köpeczi-Bócz Tamás

1093 Budapest, Közraktár u. 4-6.

E-mail: observatory@uni-corvinus.hu

Telefon: 061 482 7201

Web: www.observatory.org.hu